

jeg tror, at man kan opnaa de samme Goder, som i Loven tilfigtes, paa en noget anden Maade og uden faa stor, jeg kan gjerne sige Risiko paa Statskassens Side. Jeg mener ikke Risikoen Størrelse beregnet i Penge, men jeg mener de Konsekvenser, der saa let ville følge af Loven. Naar jeg siger, at der blandt Smaaafolk findes Trang til at faae disse Laan, saa kan jeg, saavidt min Erfaring strækker, ikke være enig i, at de Eiendomme, der have en Værdi af indtil 2,500 Kr., skulde staa i nogen særegen Grad daarligere, end de Eiendomme, der ere lidt større. Saavidt min Erfaring strækker, er der en stor Del Eiendomme, hvis Værdi ligger mellem 1,500 og 2,500 Kr., det vil sige et lille Hus paa Landet med 1 eller 1½ Rd. Land til. For den Slags Eiendomme tror jeg ikke, at denne Banfælighed er tilstede. Jeg tror nemlig, at det endog for dem er særdeles let at faae Laan. Til den Slags Panter er der uhyre mange Kjøbere, som følge deraf stor Konkurrence, naar der er Noget til Salg; altsaa der er Sikkerheden fuldt saa god, som ved de større Eiendomme. Det er altsaa kun ganske smaa Eiendomme, der have en Værdi efter min Beregning af indtil 15—1600 Kr., som egentlig volde Banfælighed. Naar jeg nu stiller mig selv det Spørgsmaal, hvorfor det er saa vanskeligt for disse Smaaafolk at faae Laan, saa er det jo den almindelige Banfælighed, at der blandt disse Panter findes ikke saa faa, der i Birtfæligheden i sig selv afgive meget ringe Sikkerhed paa Grund af deres Bestaafenhed, paa Grund af, at de saa hurtigt kunne forfalde og derfor saa overordentlig lidt egne sig til at være Pant for større Institutioner. De kunne give et nogenlunde Pant til en Kreditor, som er i Nærheden og som kan føre stadigt Øisyn med den Slags Panter, men for større Institutioner ere de meget uheldige. Det er jo vel af de Ting, som der ikke er Stort at gjøre ved, men der er et andet Hensyn, som jeg tror endnu meget mere er Skyld i, at det næsten er umuligt for disse Folk at faae Laan. Dette er, hvad det ærede Medlem for 7de Kreds (Drejning) hentydede til, de overordentlige store Udgifter, der ere forbundne med Realisationen af disse Panter, nemlig i Tilfælde af Svangsrealisation. Naar man stiller sig paa det Standpunkt, at en saadan lille Eiendom har en Værdi af ca. 800 Kr., og at der altsaa deri kunde laanes 400 Kr., altsaa 50 pCt. af Eiendommens Værdi — det er jo indenfor den Grændse, Lovforslaget fastholder — saa skulde man tro, at Sikkerheden var god; men naar der nu paa Grund af manglende Rentebetaling skal skrives til Realisation, og navnlig Realisationen skal foretages af et offentligt Institut, som ikke kan undvære en Sagfører til at være Rekvirent, saa har jeg set ikke saa Exempler paa, at Realisationsomkostningerne af saadanne Eiendomme ere løbne op til ca. 250 Kr. Naar nu dertil lægges nogen Rente- og Skatterestance for et Aarstid, saa vil man se,

at man kommer saa nær op til Eiendommens Lagationsværdi, at Sikkerheden er borte. Der kommer tillige det Resultat ud, at Folk efterhaanden have lært at se den Fare ved at kjøbe et saadant Pant, at Kjøberen i det givne Dieblit slet ikke kan overse, hvor store Omkostninger der ville være forbundne dermed, og at han ialfald er vis paa, at han skal ud med et stort kontant Beløb kort efter, at han har erhvervet Eiendommen, hvad han i Reglen ikke tør indlade sig paa. Som Følge deraf er der næsten aldrig Kjøbere til den Slags Eiendomme, naar disse skulle realiseres ved Svangsauktion. Jeg tør paa det Bestemteste erklære, at jeg ingen Steder har sporet, at der i og for sig skulde være nogen Villie til at yde den Slags Laan til smaa Debitorer. Jeg tror snarere, at det Mobbatte er Tilfældet, navnlig er der hos Sparekasserne, naar man kan undgaa de Banfæligheder, jeg har antydet og faae nogenlunde Sikkerhed, en meget stor Tilbøjelighed til at hjælpe netop den Slags Folk, og det ligger jo ligesvem i Forholdene, at man gjerne vil hjælpe saa Mange man kan, og mindre Kapital vil altsaa række langt længere i disse Tilfælde, end naar man skal laane ud i større Portioner. Gange vist er der for Institutionerne derved forbundet mere Arbejde; men jeg har aldrig sporet, at dette har spillet nogen Rolle i denne Henseende. Dette var altsaa, hvad der gjør det næsten umuligt for disse Folk at faae Laan. Lovforslaget har villet lette Beføtningerne ved at optage Laanene. Hvorvidt der nu vil kunne spares noget ved Lagationerne, navnlig saaledes som der blev antydet af den ærede sidste Raler, skal jeg ikke nærmere gaa ind paa; men jeg tror, at den egentlige Lagationsbeføtning ikke væsentlig vil kunne indskræntes. Man har i alt Fald i den Kreditforening, jeg kjender ngiere, den særegne Bestemmelse, at, naar der i en Eiendom ikke kan ydes større Laan end 1,000 Kr. paa 1ste Prioritet, maa Lagationsmændene for Lagationsforretningen kun tage 2 Kr., saa her vilde Besparelsen ikke være synderlig, hvorimod det ganske vist vilde være en ikke ringe Besparelse i Forhold til disse Laans Størrelse, om der kunde findes de tæmmelig store Udgifter, der ere forbundne med Grøhoervelse af Attester. Der er jo navnlig Panteattest og Arealattest, hvilken jo iøvrigt sjældent kan blive nødvendig paa Landet; men jeg veed heller ikke, hvorfor man ikke tillige kan laane i Kjøbstæderne, hvad jeg senere skal komme nærmere til. Mit Standpunkt til Sagen er altsaa dette, at, naar der kunde findes Former, hvorved disse Begunstigelses, Lovforslaget foreslaar, kunde gives ganske almindelig, saa tror jeg, man vilde komme langt videre end ved Oprættelsen af disse særegne Kreditforeninger. Følgen deraf vil meget let blive, at de Kreditforeninger, der nu eksistere, forandre den Statusbestemmelse, at man ikke kan faae mindre Laan end 600 Kr., og altsaa derigjennem foranlede, at man i de almindelige